

Hallitusohjelma talouden näkökulmasta

Tehyn terveystieteellinen seminaari

25.10.2019

Patrizio Lainà

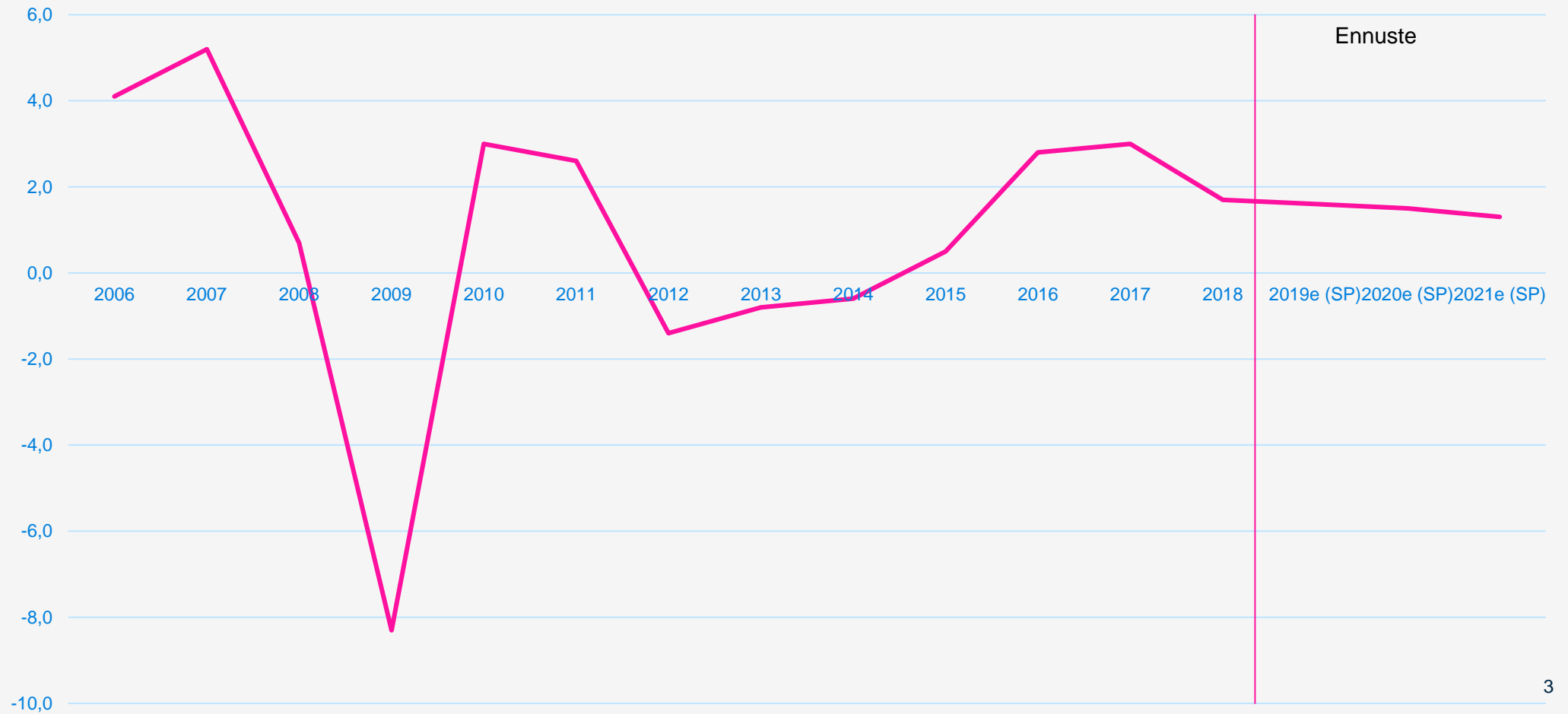
Pääekonomisti

STTK

Hallituksen talouspolitiikka

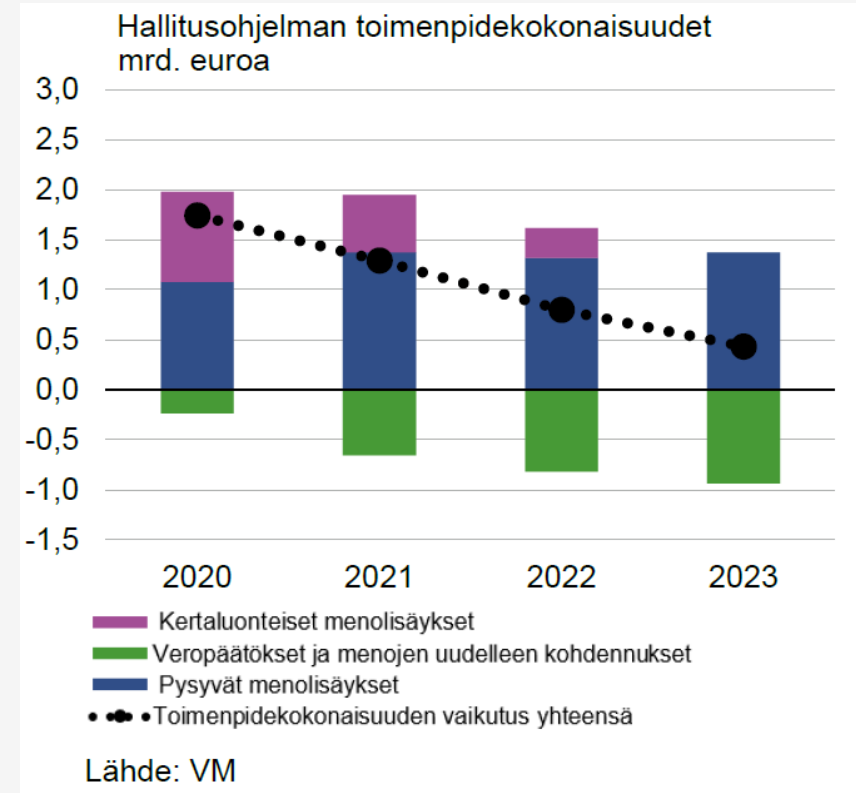
Taloukasvu ollut vahvaa, mutta ennakoidaan hidastuvan

Hyvinvointivaltion rakennusprojekti jatkuu

- Pysyviä menoja lisätään 1,4 mrd e
- Veroja korotetaan 700 milj e
- Tulevaisuusinvestointeja 3 mrd e (könttä), jotka rahoitetaan omaisuustuloilla
- Elvytysvaraa 1 mrd e
- Talous- ja työllisyystavoitteet ehdollisia normaalisuhdanteelle

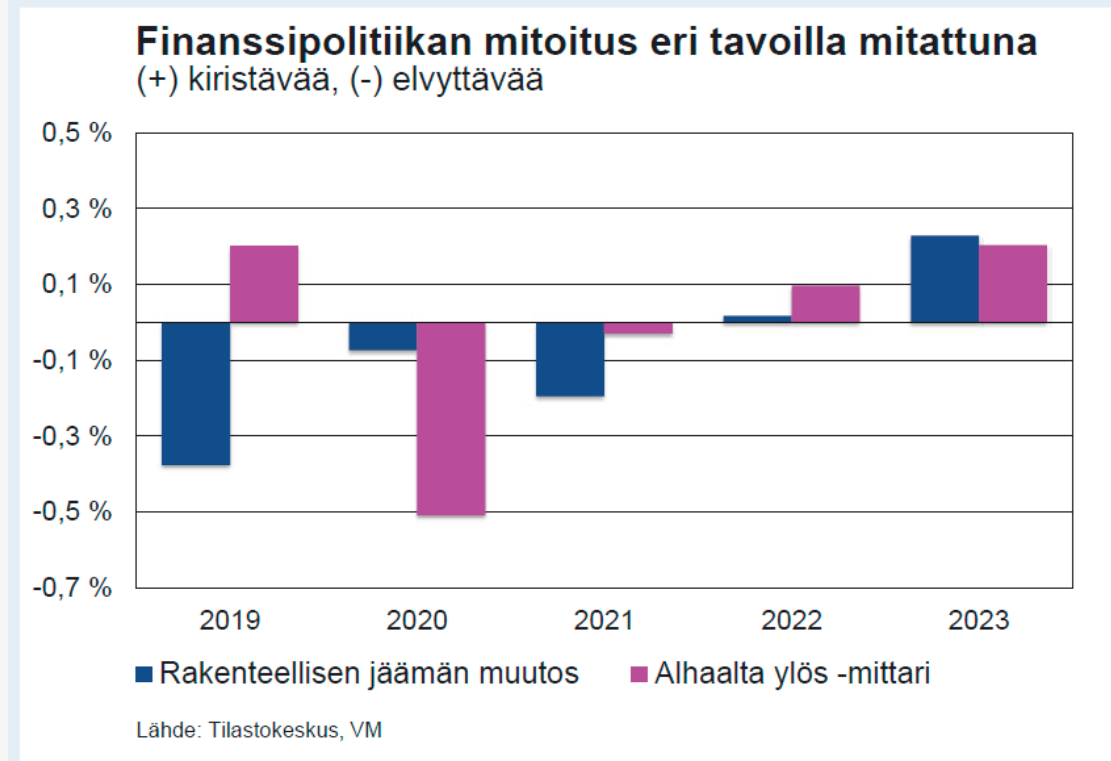

Finanssipolitiikka tukee ensi vuonna kasvua

- Ensi vuonna finanssipolitiikka lievästi elvyttävää, mikä sopii hidastuvan kasvun olosuhteisiin
- Finanssipolitiikka kiristyy v. 2023, mutta suhdanteesta ei tietoa

Kuvio 1. Finanssipolitiikan mitoitus 2019–2023.

Haittaverojen korotuksia kompensoidaan pieni- ja keskituloisille

- Tupakkavero +50 milj e
- Virvoitusjuomavero +25 milj e
- Liikennepolttoaineet +250 milj e
- Pieni- ja keskituloisten verotus -200 milj e (työtulo-, eläketulo- ja perusvähennys)
- Yhteensä: +125 milj e

- Asuntolainan korkojen vähennysoikeus 20→15 %
- Kotitalousvähennys 50→40 % ja maksimi 2400→2250 e

- Yritysten perusteettomiin verotukseen ei puututtu (esim. listaamattomien yhtiöiden osinkoverohuojennus)

Perheiden asemaan parannuksia ja etuuksiin korotuksia

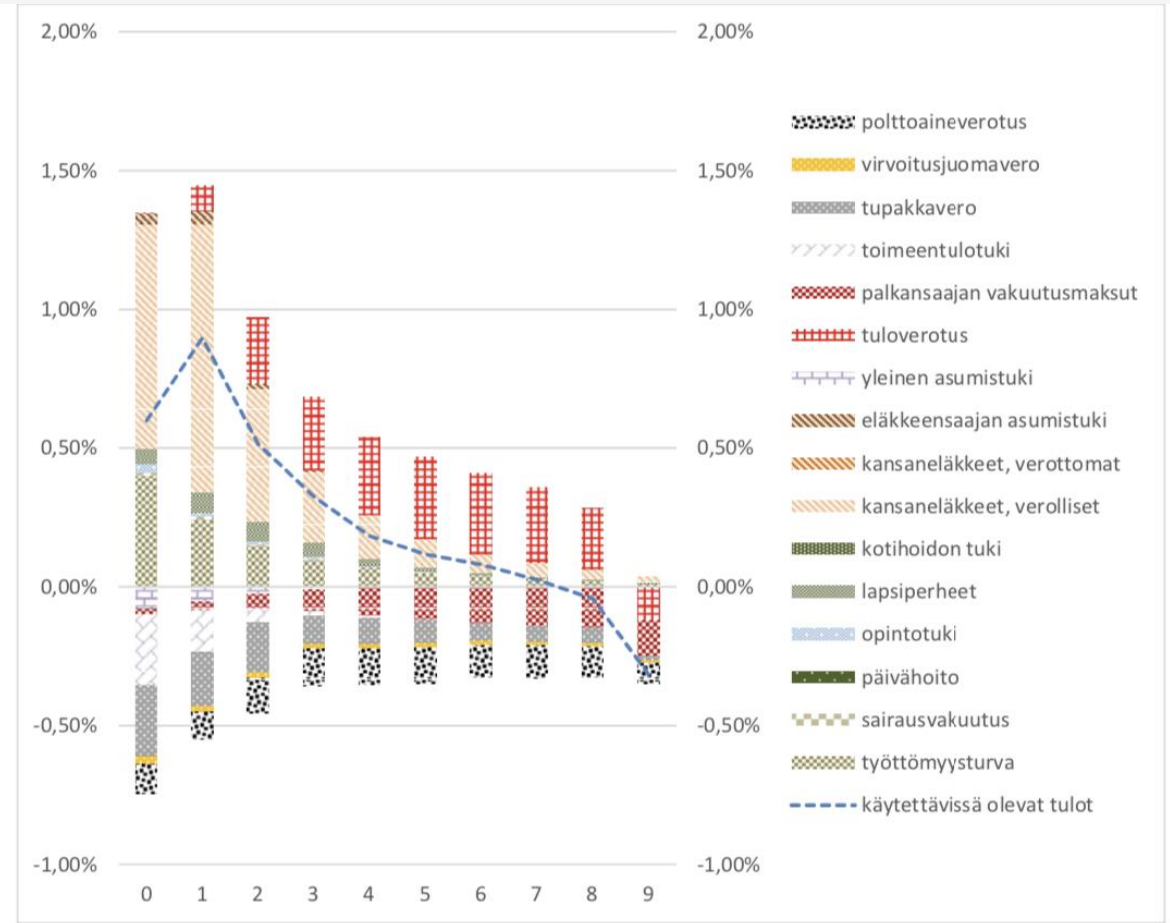
- Varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen pienentäminen
- Subjekttiivinen oikeus varhaiskasvatukseen palautetaan
- Opintotuen huoltajakorotus +25 e/kk
- Lapsilisän yksinhuoltajakorotus +10 e/kk
- Monilapsisten perheiden lapsilisän korotus

- Perusturva +20 e/kk
- Opintoraha indeksiin
- Pienimpiin eläkkeisiin korotuksia

Tuloerot supistuvat ensi vuonna hallituksen toimien ansiosta

- Perusturvan ja eläkkeiden korotukset kasvattavat pienituloisten tuloja lähes prosentilla
- Vain suurituloisimman desiilin tulot pienenevät
- Palkansaajien verotus kiristyy hieman (0,4 %) kiky-sopimuksen seurauksena

Kuva 1: Vaikutukset eri tulokymmenyksittäin ja vaikutuslohkoittain (vasen akseli) ja käytettävissä oleviin tuloihin (oikea akseli). Käytettävissä olevien tulojen muutos sisältää kaikki kuvatut muutokset.

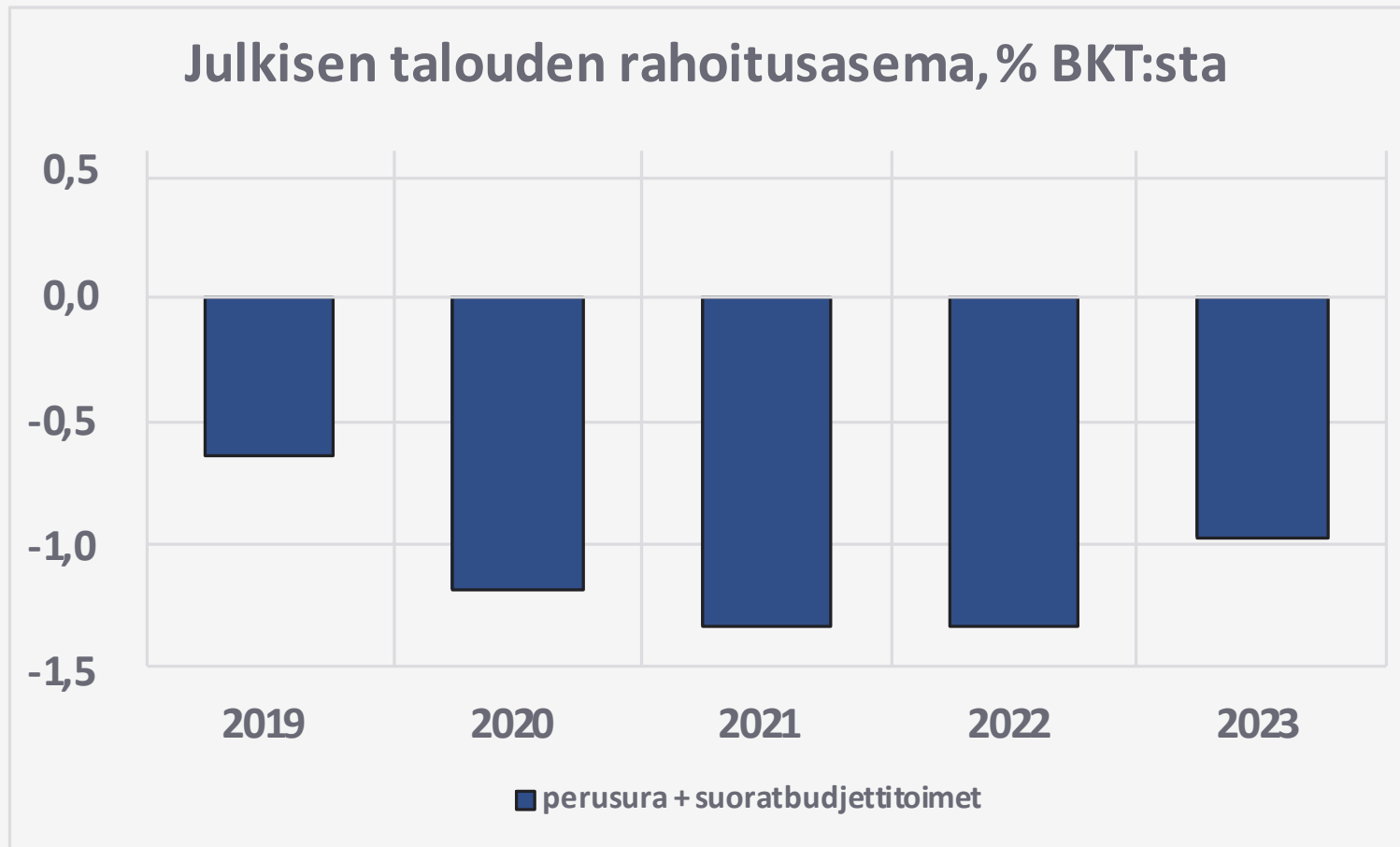

Työllisyyteen ja osaamiseen pieniä panostuksia

- TE-toimistot +20 milj e
 - Määräaikaishaastattelut, nuorisotakuu, työlupaprosessit
- Palkkatuki +24 milj e
 - STM:n momentille siirretty → budjetoidulla ei merkitystä
- Aktiivimalli lähtee ja eläkeputki nousee
- Yliopistot +40 milj ja AMK:t +20 milj e
 - Rahoitusta kaikille koulutusasteille, mutta ammattikoulujen rahoitusta ei vakinaistettu
- Business Finland +33 milj e

Julkinen talous lievästi alijäämäinen, jos työllisyysaste ei nouse

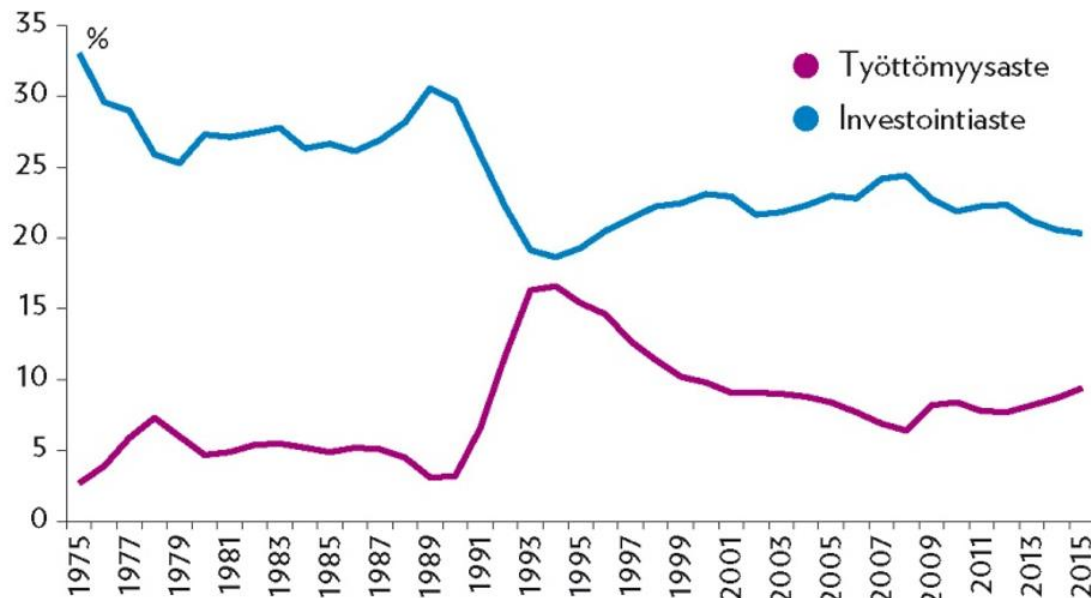
Velkasuhde laskee näilläkin alijäämäluvuilla

Huom. VM:n ennuste ei sisällä työllisyysasteen nousun vaikutuksia

Hetemäki kartoitti investointien vauhdittamista

Koko kansantalouden investointiaste ja työttömyysaste Suomessa 1975–2015

Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito; Työvoimatutkimus.

- Investoinnit ja työttömyysaste käänteisesti riippuvaisia
- Korkeampi investointiaste madaltaisi työttömyyttä
- Keinot? Joko rangaista investoimattomuudesta tai palkita investoimisesta
- Hetemäki ehdotti ylimääräisiä poistoja ja tki-verovähennyksiä

Tulevaisuusinvestointien rahoitus tulee kalliiksi

- Yhteensä 3 mrd e hallituskaudella
 - Budjettiriihessä kohdennettiin 1,4 mrd e, vielä kohdentamatta 1,6 mrd e
- Sisältää ratahankkeiden valmistelua, tki-panostuksia ym.
- Kestona 2020-22, yhteensä 3 v.
 - Riskinä finanssipolitiikan vääräaikainen kiristyminen v. 2023
- Jaksotuksena ilmeisesti 1 mrd e/v.
 - Ajoitusta voisi käyttää finanssipolitiikan välineenä paremmin
- Rahoitetaan omaisuustuloilla (esim. valtion omaisuutta myymällä)
 - Huom. ei vaadi velkaa, mutta ei vaikutusta alijäämään
 - Nollakorkojen aikana kannattaisi rahoittaa velalla

Hallituksen työllisyystavoite

Hallituksen työllisyystavoite

- 60 000 työllistä enemmän 2023 kuin VM:n perusuralaskelmassa
- Perustellaan julkisen talouden vahvistamisella
- Toimenpiteistä puolet oltava valmiina 2020 budjettiriiheen mennessä (n. 30 000 työllistä)
- Toimenpide-ehdotusten työllisyysarviointi ns. laadullisten tekijöiden osalta haastavaa (esim. työvoimapalveluiden parantaminen)
- Uusien keinojen löytäminen vaikeaa
- Osatyökykyiset, maahanmuuttajat ja ikääntyneet keskeisiä kohderyhmiä
- Kohtaantoa (sijainti ja osaaminen) parannettava

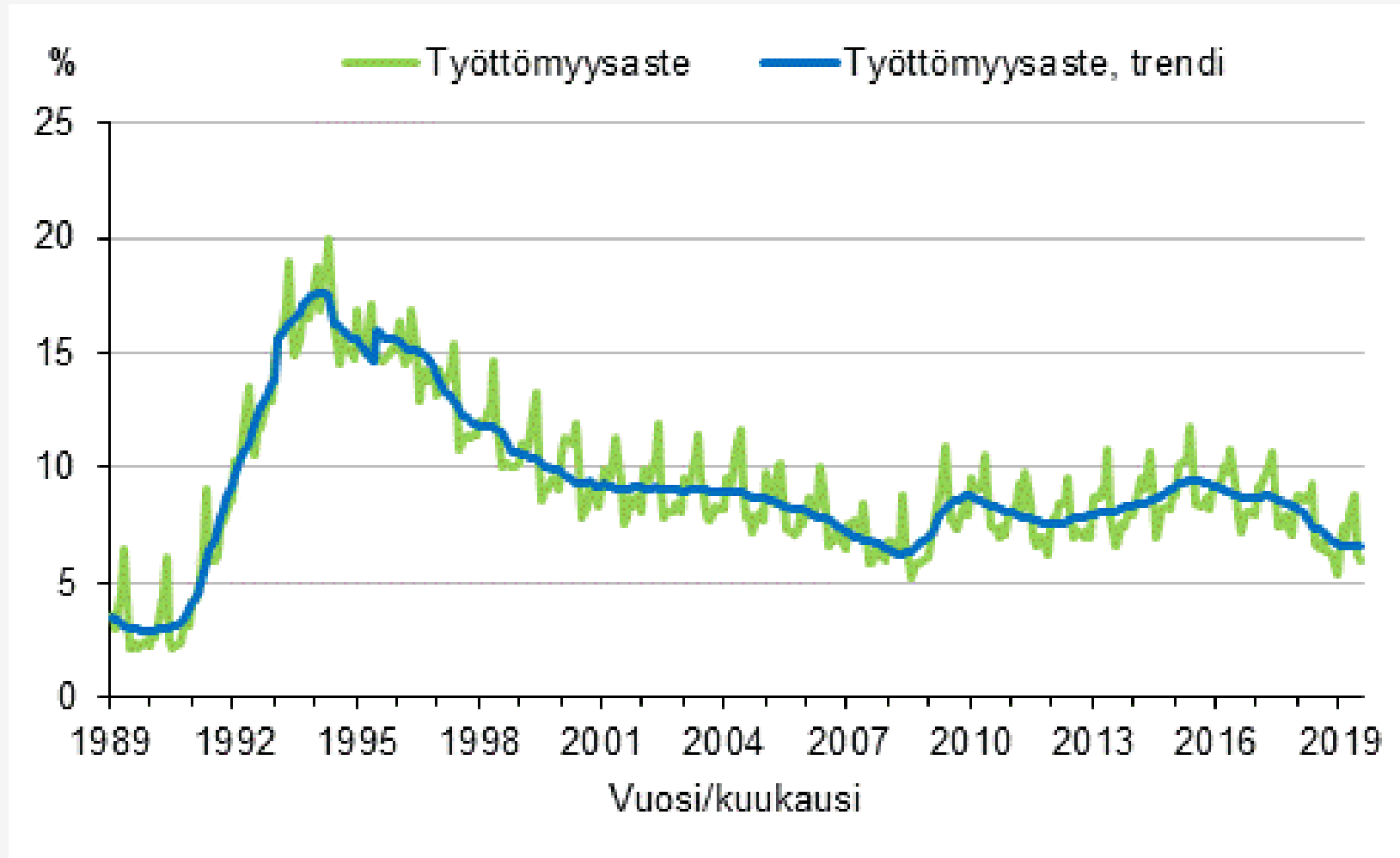

Hallituksen työllisyystavoite

- Osa rakennetoimista julkisen talouden kannalta halpoja mutta poliittisesti vaikeita (esim. eläkeputki)
- Osa toimista julkiselle taloudelle kalliimpia mutta poliittisesti helpompia (esim. te-palvelut)
- Syksyn ja kevään työmarkkinaratkaisut tärkeitä työllisyyden kannalta
- Kokonaiskysynnän ja investointien riittävyys ratkaisee tavoitteen onnistumisen

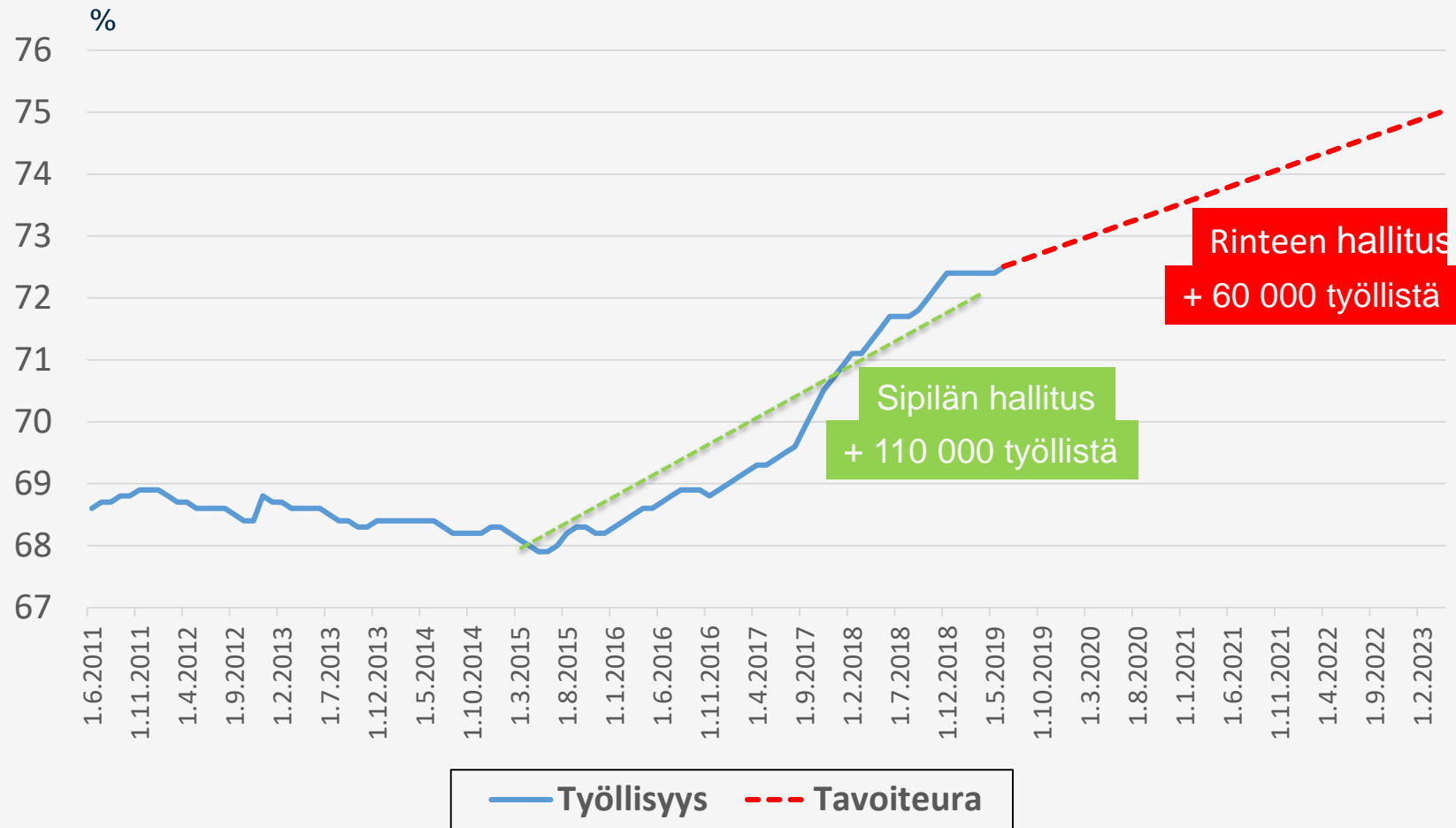

Työttömyysaste finanssikriisiä edeltävällä tasolla

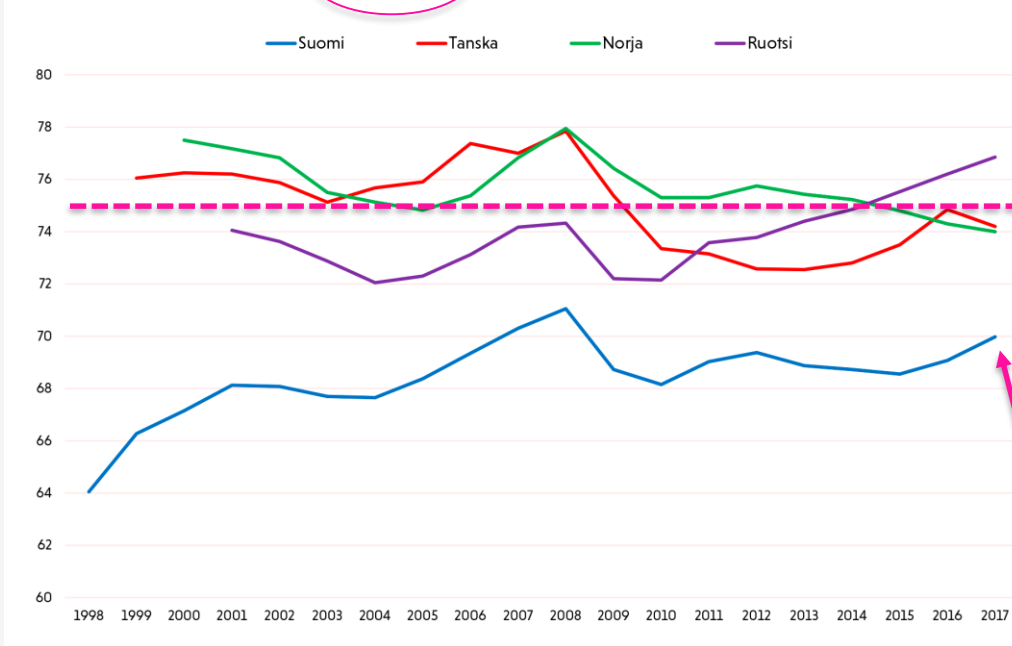
Työllisyyden tavoiteura

Työllisyysaste ei mittaa työn määrää tai arvoa

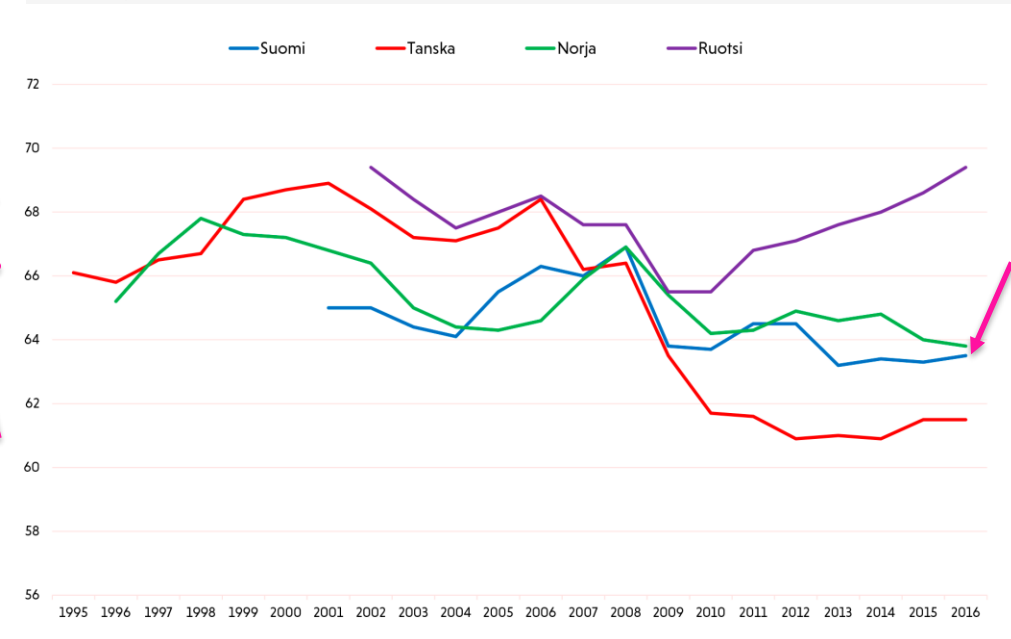
Ikäryhmä ok?

Työllisyysaste 15-64 v. Pohjoismaissa (%)

Lähde: OECD

Kokoaikaiseksi muutettu työllisyysaste Pohjoismaissa (%)

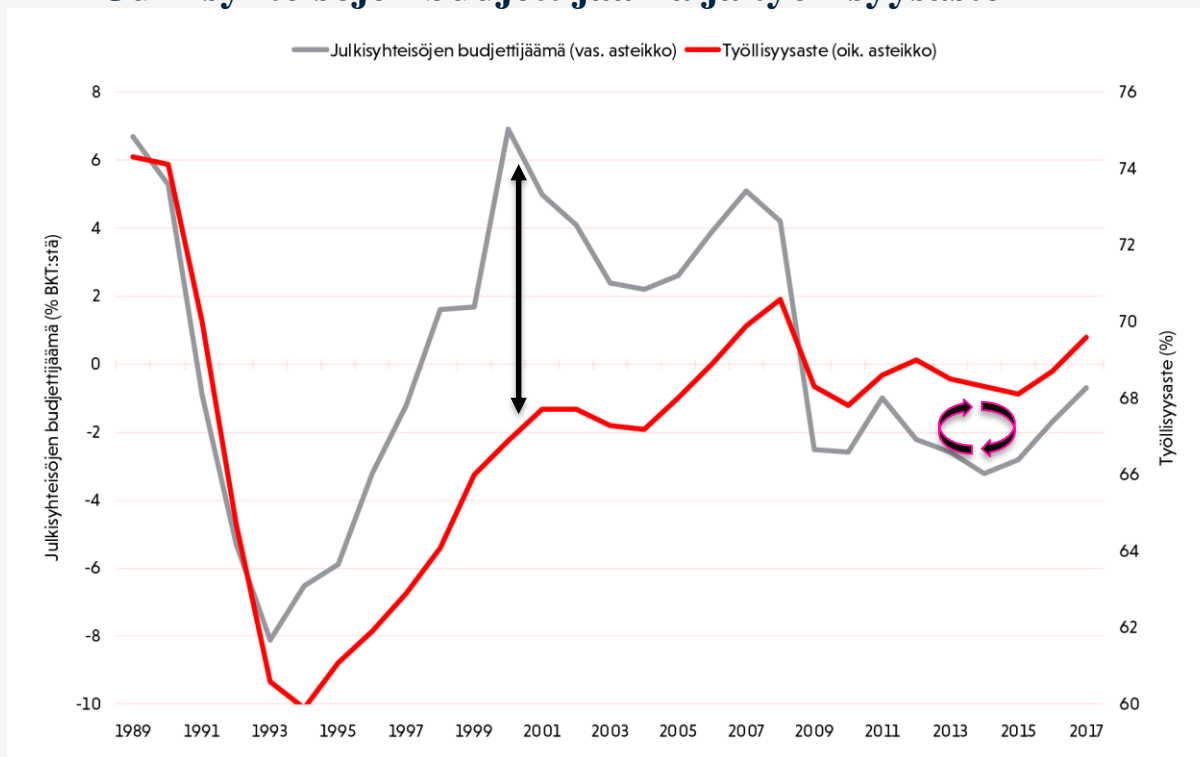

Lähde: OECD

Osa-aikatyö yleisempää muissa Pohjoismaissa

Työllisyysaste ei mittaa julkisen talouden tilaa

Julkisyhteisöjen budjettijäämä ja työllisyysaste

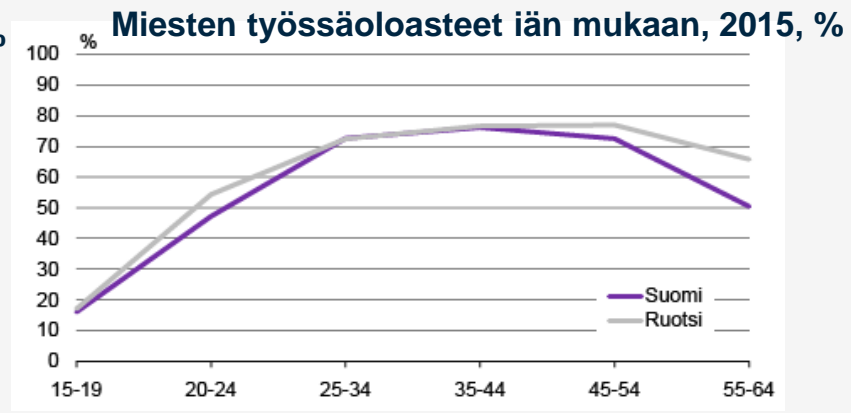
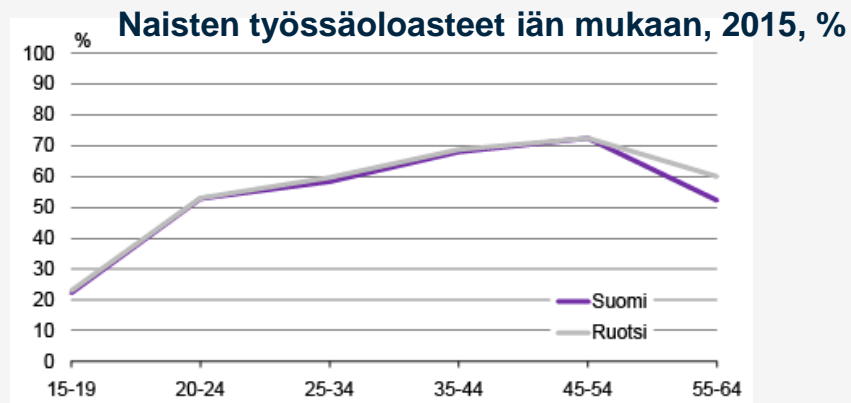
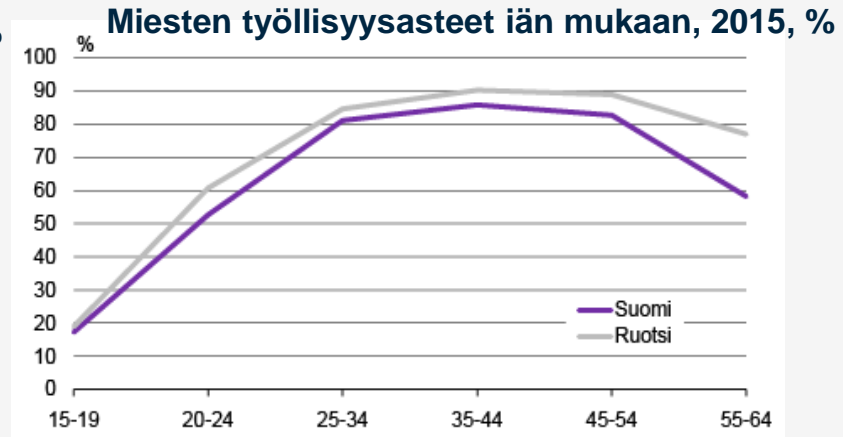
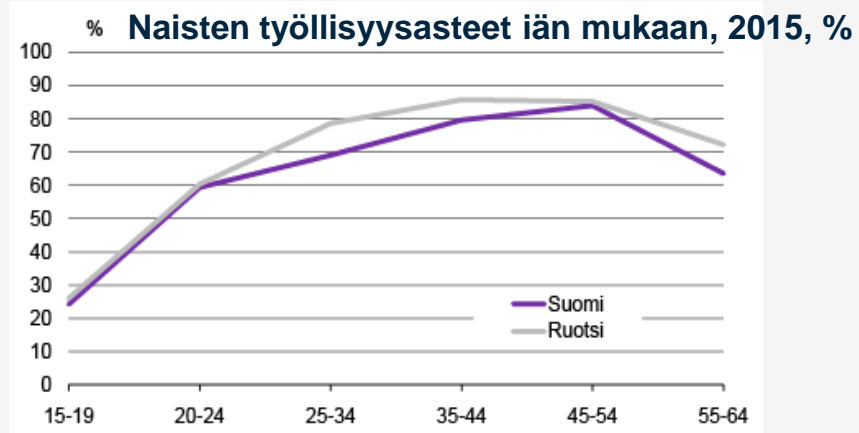

Lähde: Tilastokeskus

- Työn määrä, laatu ja arvo jäävät huomiotta
- Verotuksen muutoksilla merkittävä vaikutus
- Jos julkisen talouden vahvistaminen tavoitteena, silloin kannattaa katsoa suoraan sitä

Työllisyyden tilastoinnissa eroja Ruotsin hyväksi

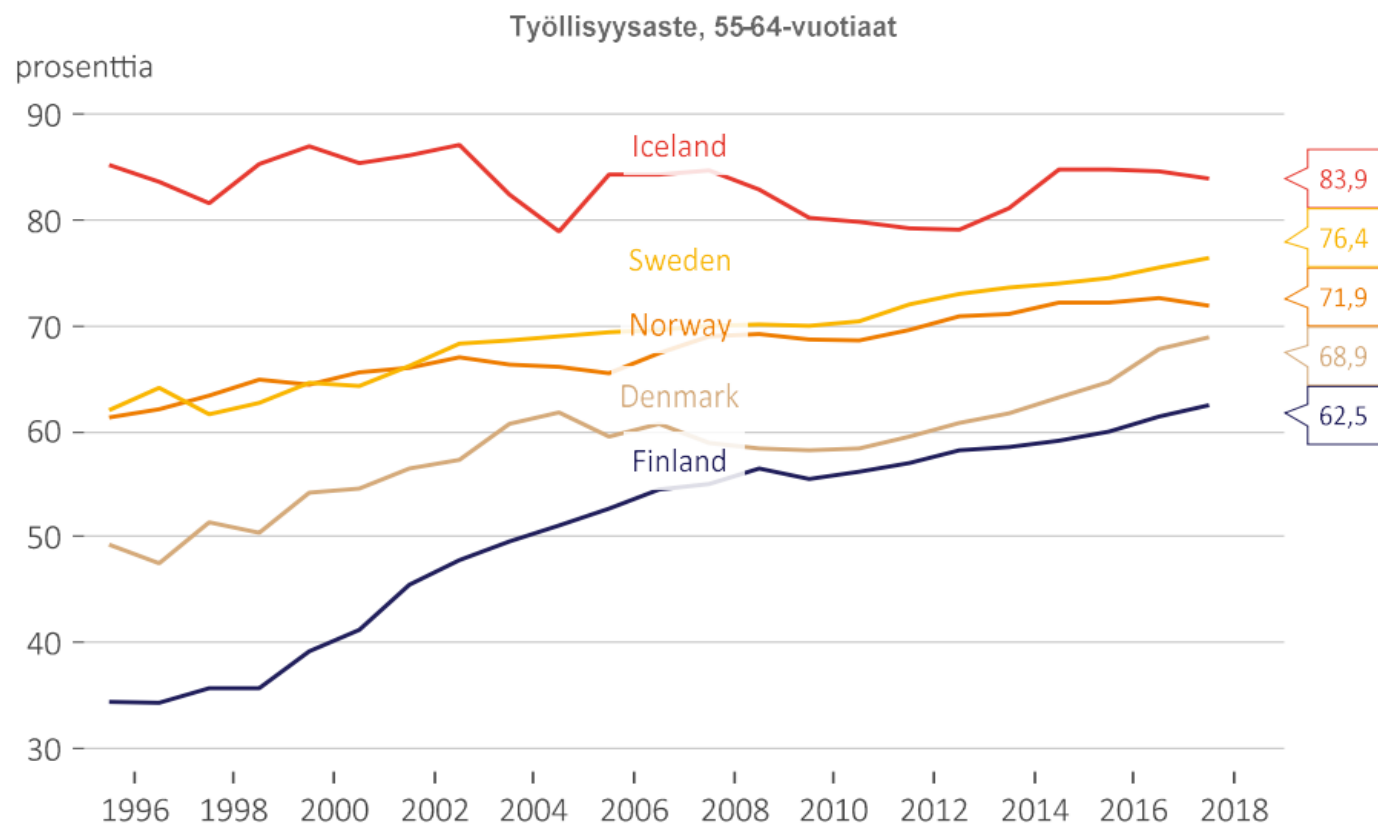

Ruotsissa lasketaan vanhempainvapaalla olevat työllisiksi, Suomessa ei

Lähde: Tilastokeskus

Ikääntyneiden työllisyysaste

Kuvio 3. Työllisyysaste 55–64-vuotiaiden ikäryhmässä (Lähde: Eurostat)

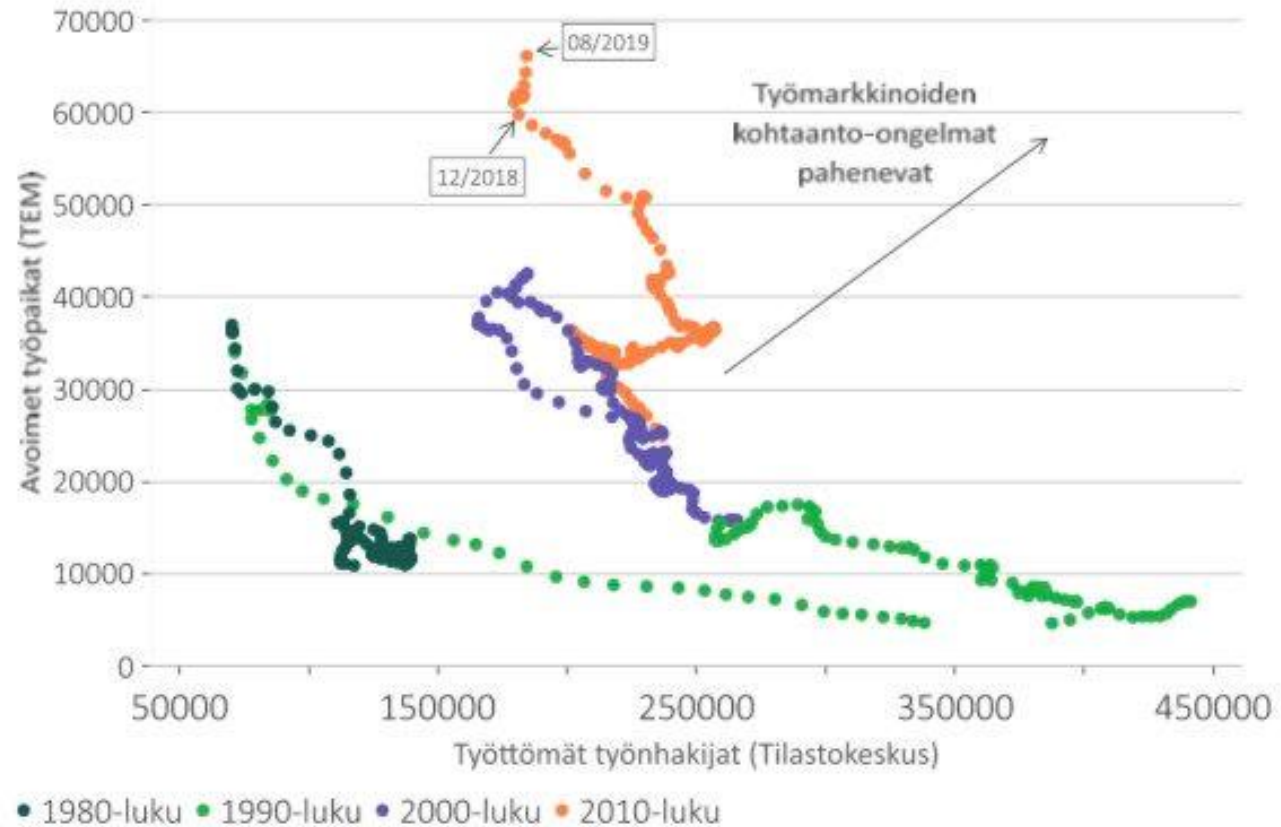

Eurostat, Macrobond

Työmarkkinoiden kohtaantoa parannettava

Työttömien vs. avoimien työpaikkojen määrä

Lähde: Macrobond, Kuntarahoitus

Keskusteleva keskusjärjestö

